

DRIES VAN AGT, VOORZITTER THE RIGHTS FORUM

“HET GAAT NIET OM MIJ. IK DIEN EEN ZAAK, EN DIE TELT”

“MIJN STUDENTENTIJD IN NIJMEGEN BEHOORT TOT DE GELUKKIGSTE EPISODES UIT MIJN LEVEN. IK HEB ER VEEL VRIENDEN AAN OVERGEHOUDEN. ONLANGS MOCHT IK VEEL STUDIEGENOTEN WEER ONTMOETEN TOEN DE RADBOUD UNIVERSITEIT TER ERE VAN MIJN 80STE VERJAARDAG EEN SYMPOSIUM ORGANISEERDE.” AAN HET WOORD IS VOORMALIG MINISTER-PRESIDENT DRIES VAN AGT, DIE DESTIJD RECHTEN STUDEERDE EN LID WAS VAN CAROLUS MAGNUS.

Rechtvaardig

In vervolg op zijn politieke carrière strijdt de heer Van Agt tegenwoordig voor de rechten van de Palestijnen. Dit doet hij als voorzitter van de stichting The Rights Forum. Deze stichting zet zich in voor een rechtvaardig Midden-Oostenbeleid van de Nederlandse regering. Als minister-president en minister van Buitenlandse Zaken had hij juist sympathie voor de staat Israël, maar later werd hij zeer kritisch. Aanleiding hiervoor waren onder meer de invasie van Israël in Libanon in 1982 en zijn bezoek aan de Palestijnse gebieden in 1990, die hem naar eigen zeggen de ogen hebben geopend voor het enorme onrecht dat de Palestijnen overkomt.

Wat is volgens u nodig voor de oplossing van dit slepende conflict?

“Het Israëlisch-Palestijnse conflict kan alleen opgelost worden, indien de internationale gemeenschap een rechtvaardige oplossing oplegt. Zonder

druk van buitenaf, vooral op Israël, geen oplossing. Willen we dat dit conflict, dat zoveel menselijke ellende veroorzaakt en dat de verhoudingen in de wereld zo zeer belast, wordt opgelost, moeten we ingrijpen. Voor de Palestijnen, omdat zij geen menswaardig bestaan hebben. Voor Israël, omdat die staat zonder duurzame oplossing geen toekomst heeft. Voor Europa, omdat het Midden-Oosten in onze achtertuin ligt.

De status quo is onhoudbaar. Wat de internationale gemeenschap in rap tempo moet doen is een oplossing op tafel leggen die in overeenstemming is met het internationaal recht.

Helaas moedigt de Nederlandse regering juist het beleid aan van de Israëlische premier Netanyahu. Dat beleid is in flagrante strijd met het internationaal recht, vervat in VN-resoluties, verdragen en de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof inzake de illegale muur die Israël op de Westelijke Jordaanoever heeft gebouwd.

Als minister-president en minister van Buitenlandse Zaken had hij juist sympathie voor de staat Israël

“Van Amerika hoeven we dus niets te verwachten. Daarom zal Europa het voortouw moeten nemen”

Nederland, het land dat zich de internationale hoofdstad van het internationale recht waant, ondermijnt een rechtvaardige oplossing conform dat recht!”

Obama had na zijn aantreden oog voor de situatie van de Palestijnen, maar steunt Israël inmiddels door dik en dun. Hoe verklaart u deze verandering?

“U heeft gelijk, hij is veelbelovend begonnen. In zijn fameuze rede in Cairo zei hij in juni 2009: “De Verenigde Staten aanvaarden niet de legitimiteit van de voortdurende Israëlische nederzettingen. Deze constructie schendt eerdere overeenkomsten en ondermijnt inspanningen om vrede te bereiken. Het is tijd voor deze nederzettingen om te stoppen.” Vervolgens is Netanyahu in opstand gekomen, en

met hem de Amerikaanse Israël-lobby. Geen twi-
fel, ze hebben veel druk uitgeoefend, dreigden
Obama vleugellam te maken, ook bij binnenland-
se aangelegenheden, zoals de hervorming van de
gezondheidszorg. Dat Obama daar last van had
begrijp ik. Maar dat hij aan die druk heeft toege-
geven, was een ernstige fout. In elk geval tot zijn
herverkiezing eind 2012 zal hij geen druk meer
kunnen uitoefenen.

Van Amerika hoeven we dus niets te verwachten.
Daarom zal Europa het voortouw moeten nemen.
Natuurlijk, de EU verkeert zelf in grote problemen.
Maar Europa heeft nog steeds heel veel mogelijk-
heden om de situatie de goede kant op te sturen.
Wat blijkt? Het is vooral Nederland dat een door-
tastend Europees optreden telkens weer blok-
keert. De daadkracht van Europa lijdt hier ernstig
onder. En de geloofwaardigheid en internationale
positie van ons land zijn lelijk in het geding.”

**Waarom heeft president Abbas het VN-
lidmaatschap voor Palestina aange-
vraagd?**

“Abbas is naar de VN gestapt, omdat het vredes-
proces compleet is vastgelopen. Dat heeft als
hoofdoorzaak dat Israël niet wil stoppen met het
bouwen van nederzettingen. Anders gezegd, Is-
raël wil kunnen doorgaan met het confisqueren
van land waarop de Palestijnse staat zou moeten
verrijzen.

De internationale gemeenschap, vooral ook de VS
en EU, heeft de fout gemaakt dat zij dat heeft laten
gebeuren. Ze had tegen Israël moeten zeggen:
als je doorgaat met het bouwen en uitbreiden van
nederzettingen, stellen wij sancties in. Dan was
het zo afgelopen geweest, want Israël is in econo-
misch, politiek en militair opzicht volledig afhan-
kelijk van de VS en Europa.

Maar daarvoor ontbrak het aan politieke wil. Geen
druk op Israël, terwijl de nederzettingen groeiden
als kool, Oost-Jeruzalem steeds meer afgesneden
werd van de rest van de Westelijke Jordaanoever.
Toen heeft Abbas besloten om naar de VN te stap-
pen, om langs die weg de internationale positie
van de Palestijnen te versterken, hun aanspraken
op een onafhankelijke staat, gebaseerd op de
grenzen van 1967, kracht bij te zetten.

Paradoxaal genoeg voelde hij zich daarbij gesterkt
door wat president Obama in september 2010 te-

“Het is vooral Nederland dat een doortastend Europees optreden telkens weer blokkeert”

gen de Algemene Vergadering van de VN heeft
gezegd: “Wanneer we hier volgend jaar terug-
komen, kunnen we een akkoord hebben dat zal
leiden tot een nieuw lid van de Verenigde Naties -
een onafhankelijke soevereine staat Palestina, die
in vrede naast Israël leeft.”

Dat Israël dwarsligt is geen verrassing. Israël blok-
keert alles wat de Palestijnen uitzicht zou kunnen
geven op een bestaan in vrijheid. Maar dat de VS,
met enkele Europese landen in hun kielzog – ja,
ook Nederland – zich tegen het Palestijnse onaf-
hankelijkheidsstreven verzetten, dat is volstrekt
ongeloofwaardig. En contraproductief, want het
signaal richting Israël is duidelijk: ga gerust door
met die nederzettingen.”

**De Palestijnen hebben in het verleden
niet alleen politieke middelen ingezet,
maar ook geweld gebruikt. Waarom?**

“Het is een gegeven dat sommige Palestijnen en
Palestijnse groeperingen verfoeilijke aanslagen
hebben gepleegd, gericht tegen Israëlische bur-
gers. Aan het begin van die Tweede Intifada kwa-
men veel van die aanslagen voor. Vreselijk.

Er is geen rechtvaardiging voor dat geweld, laat ik
daar duidelijk over zijn. Maar we moeten wel naar
de context kijken. De Palestijnen wachten inmid-
dels 44 jaar op het einde van de bezetting. Dege-
nen die in 1948 uit gebied zijn verdreven waarin
Israël is gesticht, wachten al 63 jaar op gerechtig-
heid. Hoe lang moeten zij nog wachten? Wie staat
hen bij?

Ook moeten we oog hebben voor de slachtoffers
aan Palestijnse zijde. Wist u dat Israël de afge-
lopen tien jaar zes keer zoveel Palestijnen heeft
gedood als andersom? Ik baseer dit cijfer op een
Israëlische bron, de mensenrechtenorganisatie
B'Tselem. En wist u dat zich onder de circa 6.500
Palestijnse doden meer dan 1.300 kinderen be-
vonden?

Kortom, de Palestijnen zijn het slachtoffer, veel
meer dan de Israëli's. Dat is ook niet zo vreemd,
want Israël heeft het op drie na sterkste leger in
de wereld. Het heeft de modernste wapens. Hoe
kan het dan dat de Palestijnen, die vrijwel geen
wapentuig hebben, telkens als agressor worden
afgeschilderd? Terwijl Israël zich schuldig maakt
aan een gewelddadige militaire bezetting van mil-
joenen burgers, die al decennia duurt?

**Onder uw leiding bracht The Rights Fo-
rum begin oktober een bezoek aan de
Gazastreek. Als u één onderwerp zou
moeten noemen dat tijdens die reis aan
de orde kwam, wat zou dat dan zijn?**

“Water. Tijdens ons fact-finding bezoek zei een
vertegenwoordiger van de plaatselijke waterauto-
riteit tegen ons: “Gaza is een dood lichaam. Zonder
water is er geen leven.” Deze noodkreet hing sa-
men met het gegeven dat circa 95% van het Ga-
zaanse water verontreinigd is, en dat er over vijf
jaar helemaal geen zoetwater meer beschikbaar
zal zijn.

Circa twintig zware metalen zijn in het grondwater
aanwezig. De waterzuiveringscapaciteit in Gaza ligt
ver beneden het minimum. Miljoenen liters riool-
water stromen elke dag niet of nauwelijks gezu-
verd in de zee. De gevolgen voor de volksgezond-
heid zijn bijzonder ernstig.

“Gaza is een dood lichaam. Zonder water is er geen leven”

“Wel mag ik constateren dat de resultaten die ik in de afgelopen jaren heb mogen boeken, zeer bemoedigend zijn”

www.driesvanagt.nl
www.rightsforum.org

De grote gebreken in de zuivering van rioolwater zijn het gevolg van de hermetische blokkade die Israël sinds 2007 aan de Gazastrook oplegt. Daardoor kan geen aanleg, verbetering en uitbreiding van zuiveringsinstallaties plaatsvinden.

Delen van Gaza zonder basale sanitaire voorzieningen kampen met grote problemen. Hiertoe behoort de al-Zarqa buurt in Gaza-stad. Een recent onderzoek aldaar wees uit dat 64% van de respondenten lijdt aan parasitaire infecties en 61% aan huidziekten. 53% van de kinderen heeft last van diarree.

Deze basale gegevens maken duidelijk hoe ernstig de gevolgen van dit conflict zijn voor het welzijn van burgers, en hoe urgent het is dat de internationale gemeenschap snel en doortastend ingrijpt.”

Hoe zal de Israëlisch-Palestijnse kwestie er over vijftig jaar voorstaan?

“Ik vrees dat de situatie zich enorm gaat toespitsen, indien de wereldgemeenschap niet snel ingrijpt. De demografische verhoudingen veranderen snel, ten nadele van Israël. Veel deskundigen zijn nu al van mening dat er sprake is van apartheid. Daarom moeten we snel toe naar een levensvatbare twee-statenoplossing. Daarom moet er nú een eind worden gemaakt aan de nederzettingen.”

Heeft u al resultaten kunnen boeken met uw inspanningen? Waar bent u trots op?

“Het gaat niet om mij. Ik dien een zaak, en die telt. Wel mag ik constateren dat de resultaten die ik in de afgelopen jaren heb mogen boeken, zeer bemoedigend zijn. Regelmatig geef ik lezingen, vaak voor grote gezelschappen. Op universiteiten, in kerken, bij Rotary clubs. De reacties zijn bijna overal bijzonder positief.

Steeds meer mensen verheffen hun stem. In de Raad van Advies van de stichting The Rights Forum zitten veel hoogleraren internationaal recht en ook voormalige ministers, onder wie grote namen als Frans Andriessen, Hans van den Broek, Pieter Kooijmans en Laurens Jan Brinkhorst. Die staan ons bij en nemen aan activiteiten deel, zoals de fact-finding missie naar de Gazastrook. De confronterende bevindingen en conclusies van deze reis zijn op onze site te vinden.” ◀